

20.12.2005

3187/5/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Jari Pirjola

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VAALILAIN MUUTTAMISESTA

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi vaalilain muuttamisesta (sähköinen äänestys). Esityksessä ehdotetaan, että vaalilakiin tehtäisiin muutokset, jotka mahdollistaisivat sähköisen äänestyksen toteuttamisen äänestyspaikoissa ja ennakoäänestyspaikoissa sekä kotiaänestyksessä.

Perustuslain 14 §:ssä säädetty vaali- ja osallistumisoikeus kuuluu erityisten perusoikeuksien ryhmään, jolla taataan yhteiskunnan jäsenille mahdollisuus osallistua yhteisiä asioita koskevaan päätöksentekoon ja mielipiteenmuodostukseen. Hallituksen esityksessä perustuslakien perusoikeussäännösten muuttamisesta todettiin (HE 309/1993 vp), että vaali ja osallistumisoikeudet ovat luonteeltaan kehittyneet yhä selvemmin yksilön perusoikeuksiksi. Näitä perusoikeuksia voisi nyt kyseessä olevan hallituksen esityksen mukaan toteuttaa joko äänestämällä sähköisesti tai vaihtoehtoisesti äänestyslipulla.

Pidän sähköisen äänestyksen käyttöönottoa vaali- ja osallistumisoikeuden näkökulmasta perusteltuna uudistuksena. Sähköistä äänestystä kehitettäessä on kuitenkin varmistettava, että myös sähköisesti äänestettäessä voidaan turvata vaaleihin liittyvät keskeiset periaatteet, kuten vaalisalaisuus. Sähköinen äänestys tulee lisäksi ottaa käyttöön siten, että myös äänestämään tulevilla erityisryhmillä, kuten esimerkiksi liikuntarajoitteisilla, on halutessaan mahdollisuus äänestää sähköisesti.